

11.7.58, יום ו'

מנחם בגין

בעטר ביקר אצלי של החינוך והחשיפה (1) האיטלנדי

סוציאל-דימוקרט. לפי דבריו אצלם הערלסנט הראשון בעולם. האי נהגלח
במאה החשיפה ע"י סקנדינבים - והוויקינגים החיטבו בו. עד המאה העשרים
היו כפומים לדנמרק. לשונם הלשון הסקנדינבית העתיקה, שאיש בסקנדינבית
לא מבין אותה היום והם לא מבינים דניה. מספרם כמאה ושמונים אלף.
חיים בעיקר מדיג, קצת חקלאות. אין הגירה מארצם. יש להם ארבע מפלגות -
בשלטון שלוש: קומוניסטים (אכרים) סוציאל-דימוקרטים, לייבור (יש בהם
קומוניסטים). אין משלגה קומוניסטית בלויח, אבל יש "שמאל". אין להם כל
צבא. החינוך כולו חפשי. הוא מתחלף מחיטבנו בארץ. הצעתי לו לשלוח קבוצה
של צעירים סוציאליסטים מהטובים, שיבואו פה שנה בקבוצים. אין הוא סבור
שאצלט יתכן קבוצ - כי האיטלנדים אינדיווידואליסטים.

- אחריו בא אצלי ווייטבולד. הממשלה הוטמנה בהם רק מאתיים ועשרים אלף ל"י.
דורשים טיליון וחצי. אבל העיקר, אמרתי שבעניני כספים אין אני חמען הנכון.
הוא מתאונן סמוסדות יונים מוציאים מהמכון אנשי מדע: גאמפי (אלקטרוניק),
שניאור, ליפסון (פלמטיק), אמריס ואהרון קציר. אמרתי שאני יודע רק על מקרה
אחד - אהרון, כי מזר דבר אחי על כך, וגם שוחחתי עם אהרון. והבעיה אינה
פשוטה. יש לראות צרכי המדע והמחקר בארץ כולה ולא רק צרכי מכון ויצמן.
אם אהרון למשל מסוגל לחנך באוניברסיטה אנשי מדע צעירים, ובמכון הוא יכול
לעטוק במחקר - רק אהרון מוטמך להכריע מה יותר חשוב. ויסגול התאונן גם
דומליקית של מוסדות, כגון אוניברסיטה בח"א. אמרתי לו כי לדעתי יש צורך
באוניברסיטה בח"א, ובחיפה, ובבאר שבע, אם כי המרכז צריך להיות האוניברסיטה

בירושלים. וויסגולד טוען כי מכון ויצמן מטוגל לשמש כקולטת לפליטים לאוניברסיטת בת"א. התלמידים יבואו ללימודים ברחובות, הצעתי מוסד פשוט של כל בתי ספר הגבוהים שיבנו על קואופרציה ועזרה הדדית בכוחות מדע, ובלי התחרות.

- בא אצלי בחיר. דרשתי ממנו אנשים לצבא קבע והצעתי להזמין ראשי האיחוד עם מנדל בראש לדון על כך. כי אין לסמוך על מנדל בלבד. הסכים.

שאל מה יהיה גורל המפלגה וסו"כ. לבון רוצה לזרוק את הלל דן. מציע שמחה גולן לעבודות חו"ל, הלל כהן לבנין, לחרושת עילם - במקום הלל דן. אדבר על כך עם ספיר.

- זיאמה בא בשתיים עשרה לקחת אותי להערכה של בתי הספר הקדם מקצועיים. ג'הניתי מהעבודות - בחריטה, כנגרות, בחסירה, באריגה של תלמידי בת"ס, וראיתי חברת של הכיוון שהכניס זיאמה בשתי הכיחות העליונות של בת"ס היטודיים.

- אח"צ בא אצלי אביר. חוזר בעוד ימים אחדים למוסקבה. השנאת אלינו החריפה משלושה טעמים: 1) ריפטריאציה. הרוסים ראו איך רבבות יהודים, גם לא נתיני פולין, מחתכמים בכל האמצעים לעזוב את רוסיה, אפילו לא על מנת ללכת א לבוש הסובייטי, אלא לעלות לארץ. 2) רושם הפסטיבל על יהודי רוסיה. 3) "האביב" כביכול של אי-מנוחה וחוסר דיבור שהתבלטו בו ביחוד יהודים. סיפר על מקרה של 9 סטודנטים מהסובים ביותר באוניברסיטה, במחלקת האתרונה, ששאלו שאלות אמיקורסיות וגרשו אותם מאוניברסיטה ונתנו להם "כרטיס זאריס" -

אליו לא יוכלו עוד להתקבל לשום מקום למוד או משרה ויצטרכו ללכת לעבוד כעובדים משוטטים. 8 מהמגורשים היו יהודים.

בכלל מספר חלמידים יהודים באוניברסיטה הולך ומתמעט, מתגברת אנטישמיות מלמטה ומלמעלה, יש בבית אחותו והיחא אסא שם עוד משפחה יהודית עם ילד בן שבע - שאביו קומוניסט (יהודי).

הילד השתומם לשמע על אחות אביו שהיא יהודית. חלוא את אשה טובה - ואיך את יהודית? אמרה לו אמו שגם היא יהודית. והילד טען שזה אי אפשר כי היא אם נחמדה ואהובה. ומשגם אבא אמר כי הוא יהודי - אמר הילד אני יהודי. אני ילד טוב.

לדברי אביו אין האנטישמיות מפריעה לאהדת הרווחת בכל החוגים כלפי ישראל. אין סאמינים לשטנה חרשמית ומסאריס אנדות על הקדמה והמדע והפרוגרס של ישראל. כולם כפוחים כי שוורניק נחרפא מסרסן בישראל.

נשואי הערובת מתמעטים. אמר לי קומוניסט יהודי נשואים אלה אינם מצליחים. אם כי יש שם טוב לבעלים יהודים בקרב נשים רוטיות.

אביו סבור כי לא הכטאחו לנאצר שום דבר נגד ישראל. אין רוסיח רוצח במלחמה באיזור, אבל היא עוזרת בגשק למכביר למצרים. הוא ישוב ארצה באוקטובר.

- אחיו בא אצלי גיורא. אשכול מכנס מחר מספר חברים לבון, זיאמח, סמיר ועוד לרון על מזכירות. גיורא מסכים שתהיה מזכירות, כתנאי שהוא יהיה המזכיר. הוא רוצה למשוך לעבודה את שרת ושואל דעמי, אמרתי לו כי אני מסכים בכל לבי, והלואי שיפסיק להחרים אותו. אבל בכל אופן הוא עלול להיות לכרחה במזכירות.